

การผลิตและการตลาดเปิดไข่ของเกษตรกรในจังหวัดสงขลา

สิรพงศ์ ศิริรักษ์¹ และ ณัฐวุฒิ ปุรินทรากิบาล²

บทคัดย่อ

ที่มาของการศึกษา: การผลิตเปิดไข่ของจังหวัดสงขลามีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงได้ดำเนินการศึกษาการผลิตและการตลาดเปิดไข่ของเกษตรกรในจังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ.2555 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาวางแผนสนับสนุนส่งเสริมพัฒนา

วิธีการ: สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 368 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผล: พบว่าเกษตรกรมีระดับการศึกษาและประสบการณ์ที่สามารถเลี้ยงเปิดไข่และทำการพัฒนาได้ ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงเปิดไข่แบบรายย่อยหรือขนาดกลาง ไม่เกินรายละ 3,000 ตัว นำพันธุ์เปิดไข่มาเลี้ยงจากต่างจังหวัด และมีการปรับระบบการเลี้ยงตามกฎเกณฑ์การควบคุมใช้หวัดนก มีพื้นที่เหมาะกับการเลี้ยงเปิดไข่และผลิตไข่เปิดที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด การจำหน่ายไข่เปิดส่วนใหญ่ส่งขายเป็นไข่สดไปต่างจังหวัดเพื่อแปรรูปเป็นไข่เค็ม ปัญหาในการเลี้ยงเปิดไข่ ได้แก่ การเลี้ยงที่ไม่ถูกสุขลักษณะ มีความหนาแน่น ไม่เปลี่ยนวัสดุรองพื้น ต้นทุนอาหารสัตว์ราคาแพง ยังไม่มีความรู้ในการผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิต การผลิตอาหารสัตว์ใช้เองก็มีปัญหาวัตถุดิบที่ใช้ในสูตรอาหารมีคุณภาพไม่คงที่ ในด้านการตลาดมีสภาวะไข่ล้นตลาดในบางช่วง

สรุป: เกษตรกรจึงควรผลิตไข่เปิดโดยคำนึงถึงคุณภาพ มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ วางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด ปรับปรุงการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ และ มีการแปรรูปผลผลิตไข่เปิด

คำสำคัญ : เปิดไข่, จังหวัดสงขลา

ทะเบียนผลงานวิชาการเลขที่ 56(2)-0216(9)-036

1. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา ถ.กาญจนวณิช อ.เมือง จ.สงขลา 90000
2. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง ถ.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง 93000

Duck Egg Production and Marketing in Songkhla Province.

Siraphong Sirirak¹ and Nattawut Burintrapiban²

Abstract

Backgrounds: Egg-type ducks production trend were increased in numbers. The study on duck egg production and marketing are conducted in 2012 to bring about general information for planning, promotion, extension and development.

Method: The study surveyed and interviewed of 368 farmers. Data were analyzed using descriptive statistics including percentages and mean values.

Results: Farmers had their educational levels and experiences and was able to raised and improved egg-type ducks. Most of them were smallholders or medium sized farming in less than 3,000 ducks per farm. They took duck breeds from another provinces and adapted management practices in according to avian influenza control criteria. Farming areas were suitable for egg-type ducks raising and egg production quality in needs of markets. Most of duck eggs were sold in fresh eggs to another provinces for salty eggs production. Various problems were investigated as follows: non-hygienic raisings, crowded keeping, unchanging bedding materials, high cost of feeds, lack of knowledges to produce feeds to reduce cost. Their own feeds were also affected by materials quality.

Conclusions: Farmers should produce with attention to quality of duck eggs. Grouping should be promoted to produce their own feeds, planning of production to meet market demands, improve of animal health management and using of duck eggs processing.

Keywords: Egg-type ducks, Songkhla province

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเลี้ยงเป็ดไข่ของเกษตรกรไทยในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงเป็นอย่างมาก มีสาเหตุจากต้นทุนการผลิตด้านค่าอาหารมีราคาสูง ทำให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงไปเป็นจำนวนมาก จากเดิมในปี 2520 มีเป็ดไข่จำนวน 20 ล้านตัว เป็น 8.4 ล้านตัวในปี 2542 และให้ผลผลิตไข่ประมาณ 1,600–2,000 ล้านฟองต่อปี ต่ำกว่าไข่ไก่ซึ่งผลิตได้ถึง 6,480-8,500 ล้านฟองต่อปี นอกจากนี้แล้วตลาดผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไปบริโภคไข่ไก่ซึ่งหาซื้อได้ง่าย (กรมปศุสัตว์, 2548) สำหรับปริมาณการเลี้ยงเป็ดไข่ของจังหวัดสงขลากลับมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากเดิมในปี 2550 มีเป็ดไข่จำนวน 277,401 ตัว เกษตรกร 725 ราย ในปี 2555 เป็น 1,119,111 ตัว เกษตรกร 4,486 ราย หรือจำนวนเป็ดเพิ่มขึ้นกว่า 4 เท่าตัว (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา, 2555) เป็นผลมาจากการสนับสนุนจากทางราชการและความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะในการนำไข่เป็ดมาใช้สำหรับทำขนม หรือ ประกอบอาหารจำพวก ไข่เค็ม ไข่พะโล้. ประกอบกับสภาพพื้นที่ของจังหวัดสงขลาบางแห่งเป็นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงเป็ดไข่โดยนำผลพลอยได้จากประมงพื้นบ้านมาใช้เลี้ยงเป็ด. อย่างไรก็ตามการเลี้ยงเป็ดไข่ต้องใช้ความรู้และเทคนิคการจัดการ เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่กำหนดวิธีการผลิต อาทิ ความต้องการของตลาดด้านคุณภาพของไข่, ปริมาณความต้องการของตลาดที่ไม่แน่นอนโดยเฉพาะในบางช่วงที่ประสบภาวะไข่เป็ดล้นตลาด, การควบคุมต้นทุนการผลิต และราคาอาหารสัตว์ เป็นปัญหาอุปสรรคในการในการเลี้ยงเป็ดไข่ตามมา

จึงควรจะได้ศึกษาการผลิตและการตลาดเป็ดไข่ของเกษตรกร ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสภาพของการเลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดสงขลาและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงเป็ดไข่ของเกษตรกรต่อไป

นิยามศัพท์

“การผลิต” หมายถึงลักษณะการเลี้ยงเป็ดไข่และปริมาณไข่เป็ดของเกษตรกร

“การตลาด” หมายถึง ลักษณะการจำหน่ายหรือปริมาณการความต้องการไข่เป็ดในท้องตลาด

“เกษตรกร” หมายถึง เกษตรกรทั่วไปที่เลี้ยงเป็ดไข่และจำหน่ายไข่เป็ด

อุปกรณ์และวิธีการ

ทำการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) ใช้จำนวนตัวอย่างจากสูตรตาม Yamane (Yamane, 1973 อ้างถึงใน บุญธรรม, 2551)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วน, N คือประชากรที่ศึกษามี 4,486 คน และความคลาดเคลื่อนที่คาดการณ์ในการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5 n คือ จำนวนตัวอย่าง 368 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2555 พื้นที่ดำเนินการใน 16 อำเภอของจังหวัดสงขลา ดังนี้ อ.ระโนด 62 ราย, อ.จะนะ 44 ราย, อ.สทิงพระ 39 ราย, อ.นาทวี 37 ราย, อ.สิงหนคร 33 ราย, อ.สะบ้าย้อย 29 ราย, อ.กระแสดินธุ์ 27 ราย, อ.รัตภูมิ 24 ราย, อ.

หาดใหญ่ 19 ราย, อ.เทพา 17 ราย, อ.ควนเนียง 14 ราย, อ.เมืองสงขลา 8 ราย, อ.บางกล่ำ 6 ราย, อ.คลองหอย
โข่ง 4 ราย, อ.สะเดา 3 ราย และ อ.นาหม่อม 2 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลในรูปสถิติเชิงพรรณนา ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for MS Windows ใช้ค่า
ร้อยละ, ค่าเฉลี่ยในการแจกแจงความถี่

ผลและวิจารณ์

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่จังหวัดสงขลา

โดยทั่วไป (ตารางที่ 1) ส่วนมากเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นแม่บ้าน ทำงานบ้านและ
ประกอบอาชีพเสริม มีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน 31-50 ปี ส่วนน้อยเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งไม่ได้
ทำงานนอกครัวเรือน จึงเลี้ยงเป็ดหารายได้เสริม ช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน. ส่วนใหญ่มี
การศึกษาระดับต่ำกว่าชั้นมัธยม ซึ่งสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารในด้านการเลี้ยงเป็ดไข่และสามารถนำมา
พัฒนาการเลี้ยงของตนเองให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง เพิ่มพูนทักษะ สามารถเข้าใจใน
การถ่ายทอดเทคโนโลยี และกระบวนการรวมกลุ่มอาชีพได้ รวบรวมในสามนับถือศาสนาพุทธ นอกนั้นนับถือ
ศาสนาอิสลามและมักมีอาชีพทำประมงชายฝั่ง

พื้นที่ซึ่งนำมาใช้เลี้ยงเป็ด (ตารางที่ 1) เป็นบริเวณใกล้บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โดยเกษตรกรกว่าครึ่งมี
เนื้อที่ถือครอง 5-10 ไร่ การเลี้ยงเป็ดไข่ใช้แรงงานในครัวเรือนเสียเป็นส่วนใหญ่ รายได้ของเกษตรกรได้มาจากทั้ง
ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร รวบรวมหนึ่งมีรายได้จากภาคเกษตรน้อยกว่า 30,000 บาท ส่วนรายได้นอก
ภาคเกษตรส่วนใหญ่ มีรายได้ 30,000-50,000 บาท รองลงมาได้มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท และที่เหลือมี
รายได้มากกว่า 50,000 บาท นอกจากนั้นพบว่าเกษตรกรบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระมีความ
เหมาะสมเป็นพิเศษที่จะเลี้ยงเป็ดไข่ เนื่องจากมีพื้นฐานอาชีพทำนาสามารถนำผลพลอยได้ ได้แก่ รำ ปลายข้าวมา
เป็นส่วนผสมอาหารเป็ดไข่ และยังเป็นพื้นที่ชายทะเลจึงมีทางเลือกผลพลอยได้จากการประมงจำพวกเศษ ปลา,
กุ้ง, หอย ซึ่งนำมาใช้เลี้ยงเป็ดได้อีกด้วย

2. การผลิตไข่เป็ดจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาการผลิตไข่เป็ด (ตารางที่ 2) พบว่าเกษตรกรราวสองในสามมีประสบการณ์ในการเลี้ยง
เป็ดไข่ตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป เป็นเพราะสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวยกับการเลี้ยงเป็ดไข่ และไปด้วยกันได้กับการเกษตรอื่น
เกษตรกรรายย่อยเลี้ยงเป็ดไข่จำนวนตั้งแต่ 30-50 ตัวขึ้นไป เกษตรกรในจำนวนครึ่งหนึ่งมีปริมาณการเลี้ยง
จำนวน 1,000-3,000 ตัว ที่เหลือจะเป็นรายใหญ่ที่เลี้ยงตั้งแต่ 3,000 ตัวขึ้นไป โดยเฉลี่ยแล้วเป็ดจะให้อัตราการ
ไข่ถึงร้อยละ 90.

ตารางที่ 1 สภาพเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่จังหวัดสงขลา

	สภาพเศรษฐกิจสังคม	จำนวนราย (%)	
1. เพศ	ชาย	103 (27.9%)	
	หญิง	265 (72.1%)	
2. อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	58 (15.7%)	
	31-40 ปี	74 (20.1%)	
	41-50 ปี	84 (22.8%)	
	51-60 ปี	63 (17.7%)	
	มากกว่า 60 ปี	89 (24.3%)	
	3. การศึกษา	ประถมศึกษา	157 (42.6%)
	มัธยมศึกษา	131 (35.6%)	
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	56 (15.2%)	
	ปริญญาตรี	24 (6.6%)	
	สูงกว่าปริญญาตรี	-	
4. ศาสนา	พุทธ	247 (67.1%)	
	อิสลาม	121 (32.9%)	
5. อาชีพหลัก	ทำนา	230 (62.5%)	
	ทำสวน	112 (30.4%)	
	อื่น ๆ	26 (7.1%)	
6. พื้นที่ถือครอง	น้อยกว่า 5 ไร่	75 (20.4%)	
	5-10 ไร่	195 (52.9%)	
	มากกว่า 10 ไร่	98 (26.7%)	
7. แรงงาน	ในครอบครัว	254 (69.1%)	
	จ้างแรงงาน	114 (30.9%)	
8. รายได้ต่อปี			
	- ภาคเกษตร		
		น้อยกว่า 30,000 บาท	178 (48.4%)
		30,000-50,000 บาท	112 (30.4%)
		มากกว่า 50,000 บาท	78 (21.2%)
	- นอกภาคเกษตร		
	น้อยกว่า 30,000 บาท	132 (35.9%)	
	30,000-50,000 บาท	150 (40.7%)	
	มากกว่า 50,000 บาท	86 (23.4%)	

ตารางที่ 2 การผลิตไข่เปิดจังหวัดสงขลา

การผลิต		จำนวนราย (%)
1. ประสบการณ์เลี้ยงเปิดไข่	น้อยกว่า 3 ปี	120 (32.6%)
	3-5 ปี	186 (50.6%)
	มากกว่า 5 ปี	62 (16.8%)
2. พันธุ์เปิดไข่ที่เลี้ยง	กากีแคมเบลล์	278 (75.6%)
	ปากน้ำ	55 (14.9%)
	ลูกผสม	35 (9.5%)
3. จำนวนเปิดไข่ในฟาร์ม	น้อยกว่า 1,000 ตัว	127 (34.5%)
	1,000-3,000 ตัว	189 (51.4%)
	มากกว่า 3,000 ตัว	52 (14.1%)
4. จำนวนไข่ต่อวัน	น้อยกว่า 1,000 ฟอง	127 (34.5%)
	1,000-3,000 ฟอง	189 (51.4%)
	มากกว่า 3,000 ฟอง	52 (14.1%)
5. ปัญหาการเลี้ยงเปิด	ด้านพันธุ์	75 (20.4%)
	ด้านอาหาร	354 (96.2%)
	ด้านการจัดการ	182 (49.5%)
	ด้านสุขภาพ	118 (32.1%)

ในด้านปัญหาในการเลี้ยงเปิดไข่นั้น (ตารางที่ 2) พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดประสบปัญหาด้านอาหารสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรเลี้ยงโดยใช้ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากเครือข่ายหรือเพื่อนฝูงซึ่งอาศัยประสบการณ์ของตนเองเป็นหลัก โดยมากแล้วจะใช้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลัก ดังเช่น เกษตรกรมีความเชื่อว่าการเลี้ยงเปิดต้องมีน้ำให้เปิดเล่น อาบ กิน และต้องมีอาหารประเภทกุ้ง หอย ปู และปลาสด จึงจะให้ไข่ดี ซึ่งปัจจุบันวัตถุดิบประเภทนี้หายากขึ้นทุกวันและราคาแพง คุณภาพไม่สม่ำเสมอ และยากที่จะจัดให้โภชนาครบถ้วนในแต่ละวัน จึงกระทบต่อการไข่ของเปิด หรือ ในแหล่งที่มีปลาเปิดเกษตรกรจะใช้ปลาเปิดต้มหรือบดผสมกับรำหยาบหรือรำละเอียด และปลายข้าว หรือซื้อหัวอาหารมาผสมกับรำและปลายข้าว (กระจ่าง, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) เกษตรกรยังไม่มีความรู้ในการประกอบสูตรอาหารที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ การเปลี่ยนสูตรอาหารทำให้เปิดไข่ลดลง (ไสวและคณะ, 2542) ดังนั้นหากจะเปลี่ยนสูตรอาหารต้องใช้เวลาปรับเปลี่ยน และยังไม่มีการวิจัยที่แสดงถึงปริมาณความต้องการโภชนาที่สำคัญคือโปรตีน กรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกาย และพลังงานควรจะเป็นเท่าใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบสูตรอาหาร จึงนิยมใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท ซึ่งมีข้อดีในด้านความสะดวกในการเลี้ยง และมีส่วนผสมทำให้ไข่เปิดสีแดงจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เลี้ยงเปิดไข่ใกล้โรงงานอาหารทะเล ใช้เปลือกกุ้งผสมอาหารให้เปิดกินทำให้ไข่เปิดสีแดงเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการมีแอลฟาคริสตาไลซีน (α -crustacyanin) เป็นโปรตีนที่มีรงควัตถุสีแดงชื่อ แอสตาแซนธิน (astaxanthin) เป็นส่วนประกอบ (ไสวและคณะ, 2555)

เกษตรกรในราวครึ่งหนึ่งประสบปัญหาด้านการจัดการเลี้ยงดู จำต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์การควบคุมโรคไข้หวัดนก ต้องมีการรับรองจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์และตรวจโรคทั้งต้นทางและปลายทาง เปิดต้องเลี้ยงในโรงเรือนที่มีรั้วกันมิดชิดไม่สามารถปล่อยให้ออกมาหาอาหารตามแหล่งน้ำธรรมชาติได้ เป็นการเพิ่มต้นทุนในการสร้างคอกและฝึกวิธีปฏิบัติเดิมและขนาดคอกไม่เหมาะสมกับจำนวนเปิด 3-4 ตัวต่อตารางเมตร ทำให้แออัดและเกิดการหมักหมมบริเวณพื้นคอก บางฟาร์มอยู่ใกล้กับแหล่งที่มีเสียงดังรบกวนเช่น การระเบิดหินส่งผลให้เปิดไข่ลด เกษตรกรไม่ได้ควบคุมแสงสว่างภายในโรงเรือนซึ่งในระยะเปิดไข่ จึงควรให้แสงสว่างวันละ 15 ชั่วโมง เพื่อช่วยในการทำให้เปิดไข่ดีขึ้น การเพิ่มความยาวแสงควรเพิ่มเมื่อเปิดอายุประมาณ 18 สัปดาห์โดยเพิ่มแสงสัปดาห์ละ 30 นาที จนกระทั่งความยาวแสงอยู่ที่ 16-18 ชั่วโมง/วัน การเปิดไฟอาจจะเปิดตั้งแต่ 04.00 น.-19.00 น. (NSW, 2000)

เกษตรกรหนึ่งในสามประสบปัญหาด้านสุขภาพของเปิด จากการจำกัดพื้นที่เลี้ยงดูทำให้เกิดสภาพแออัด การไม่เปลี่ยนวัสดุรองพื้นพื้นคอก พื้นคอกชื้นแฉะ และการละเลยการทำความสะอาดที่ให้น้ำอาหาร ทำให้เปิดป่วยและไข่ลดลง เกษตรกรควรมีการจัดการด้านสุขอนามัย มีการป้องกันโรคเข้าฟาร์มและโรงเรือนอย่างเข้มงวด (กรมปศุสัตว์, 2554) ให้ยาปฏิชีวนะละลายน้ำและเปลี่ยนวัสดุพื้นคอก นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้านพันธุ์เปิดไข่เนื่องจากในแต่ละสายพันธุ์ให้ไข่ไม่แตกต่างกัน (พลากร, 2544) พันธุ์เปิดไข่ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพันธุ์กากี้แคมเบลล์ ไม่มีแหล่งผลิตในพื้นที่ ต้องสั่งซื้อพันธุ์เปิดไข่อายุ 4-6 เดือนจากบริษัทผู้ผลิตโดยผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งจะนำมาจากภายนอกจังหวัด โดยมีการเคลื่อนย้ายตามระเบียบกรมปศุสัตว์

3. การตลาดไข่เปิดจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาการตลาดไข่เปิด (ตารางที่ 3) เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายให้พ่อค้าประจำที่รวมกันเป็นกลุ่มโดยมักจะซื้ออาหารและเวชภัณฑ์จากพ่อค้าที่รับซื้อไข่เปิดด้วย ซึ่งเป็นจุดรวมในการจำหน่ายไข่เปิดต่อไปยังพ่อค้าต่างจังหวัดที่มารับซื้อไปแปรรูปต่อเป็นไข่เค็ม และมีการจำหน่ายให้แก่พ่อค้าเร่ในหมู่บ้านเพื่อส่งขายต่อไปยังสถานศึกษา ตลอดจนจำหน่ายให้เพื่อนบ้านและผู้บริโภคโดยตรงด้วย ส่วนใหญ่ขายส่งในราคาสูงกว่าฟองละ 3 บาท ซึ่งเป็นไข่ที่มีคุณภาพเป็นที่นิยมของตลาดซึ่งมีไข่แดงสีเข้มกว่า ไข่ที่มีตำหนิหรือไม่ได้ขนาด จะจำหน่ายในราคาถูกนำไปทำไข่กรอบหรือทำขนม ปัญหาในการจำหน่ายไข่เปิดส่วนใหญ่คือไข่ล้นตลาดและถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา ตลาดเฉพาะด้านของไข่เปิดมีดังเช่นการนำไปผลิตเป็นไข่เค็ม มีความต้องการด้านคุณภาพของไข่เปิด เช่น ไข่ฟองใหญ่ ไข่แดงสีเข้ม มีความมันของไข่แดง จะต้องปรับโภชนะเสริมในอาหารให้เปิดไข่กิน ได้แก่เสริมดอกดาวเรืองแห้งในอาหาร (สุวรรณ, 2522) โดยเกษตรกรควรผลิตไข่เปิดให้ตรงต่อความต้องการจึงจะได้ราคาที่ดี นอกจากนั้นยังมี การผลิตไข่เพื่อสุขภาพเช่นไข่เปิดอินทรีย์หรือไข่เปิดสมุนไพรในการเพิ่มมูลค่าไข่เปิดอีกด้วย ปัญหาไข่เปิดล้นตลาดมักเกิดขึ้นช่วงโรงเรียนปิดเทอม ปัญหาอื่นเช่นการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทำให้เปิดไข่ลด แนวทางการแก้ปัญหาจึงควรรวมกลุ่ม (กรมปศุสัตว์, 2555) การตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ผลิตไข่เปิด เพื่อสามารถวางแผนการผลิตและและมีกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมตลาด (हरररर, 2552)

ตารางที่ 3 การตลาดไข่เป็ดจังหวัดสงขลา

	การตลาด	จำนวนราย (%)
1. แหล่งจำหน่าย	พ่อค้าเร่	78 (21.3%)
	พ่อค้าประจำ	163 (44.3%)
	เพื่อนบ้าน/กลุ่มแม่บ้าน	75 (20.4%)
	ผู้บริโภคโดยตรง	52 (14.2%)
2. ราคาไข่เป็ด/ฟอง	น้อยกว่า 2 บาท	78 (21.2%)
	2-3 บาท	55 (14.9%)
	มากกว่า 3 บาท	235 (63.9%)
3. ปัญหาการตลาดไข่เป็ด	ไข่เป็ดล้นตลาด	322 (87.5%)
	พ่อค้ากดราคา	198 (53.8%)
	อื่น ๆ	78 (21.2%)

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. สภาพเศรษฐกิจสังคม เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่มีอายุในช่วงวัยทำงาน สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารนำไปพัฒนาการเลี้ยงเป็ดของตนเองได้ มีการเลี้ยงเป็ดไข่เป็นรายได้เสริม เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ มีความเหมาะสมเป็นพิเศษที่จะเลี้ยงเป็ดไข่เนื่องจากมีพื้นฐานอาชีพทำนา และอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล สามารถนำผลพลอยได้จากการเกษตรมาใช้ผสมอาหารเลี้ยงเป็ดได้

2. การผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็ดไข่ นำพันธุ์เป็ดไข่มาจากนอกจังหวัด จำนวนเป็ดที่เลี้ยงจำนวน30-3,000 ตัว หาซื้ออาหารในท้องถิ่นมาเลี้ยงเป็ด มีอัตราให้ไข่ร้อยละ90 ปัญหาในการเลี้ยงเป็ดไข่ส่วนใหญ่ได้แก่อาหารเลี้ยงเป็ดมีราคาแพง คุณภาพไม่คงที่ และยังไม่มีความรู้ในการประกอบสูตรอาหาร เกษตรกรจึงใช้อาหารสำเร็จรูปของบริษัทซึ่งมีความสะดวกและมีสารผสมทำให้ไข่เป็ดมีสีแดงเข้ม ปัญหาในการจัดการเลี้ยงดูที่ต้องปรับระบบการเลี้ยงให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์การควบคุมไข่หวัดนก ซึ่งฝืนกับวิถีปฏิบัติเดิม มีขนาดของโรงเรือนไม่เหมาะสมต่อจำนวนของเป็ด ทำให้แออัดและหมักหมม ไม่มีการควบคุมแสงสว่างเพื่อเพิ่มปริมาณไข่ เกษตรกรจึงควรหันเปลี่ยนวัสดุรองพื้นคอกและควบคุมการให้แสงสว่างในคอกเป็ด

3. การตลาดไข่เป็ด เกษตรกรจำหน่ายเป็นไข่สดให้พ่อค้าที่จุดจำหน่าย โดยไข่ที่มีขนาดโตและมีไข่แดงเข้มและมีความมัน จะจำหน่ายได้ราคาดี ส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างจังหวัดนำไปทำเป็นไข่เค็ม ส่วนไข่ที่มีตำหนิหรือไม่ได้ขนาดจะนำไปแปรรูปเป็นไข่ครอบหรือทำขนม เกษตรกรประสบปัญหาไข่ล้นตลาดในช่วงปิดเทอม จึงควรรักษาคุณภาพไข่ให้ได้ขนาดไม่มีตำหนิและไข่แดงสีเข้มมีความมันไว้ โดยผสมอาหารสูตรคุณภาพโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นเสริมด้วยดอกไม้ที่มีสารสีเช่นดาวเรือง และมีการรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการตลาด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ ตูลยาพร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ได้ให้คำแนะนำการทำวิจัย นายปัญญา ธรรมสาร ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมสัตว์เล็กและสัตว์ปีก กรมปศุสัตว์ ที่ได้ให้แนวคิดวางแผนการวิจัย นายสัตวแพทย์วีรชัย วิโรจน์แสงอรุณ ปศุสัตว์จังหวัดสงขลา ที่ได้ให้การสนับสนุนการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. 2548. การเลี้ยงเป็ดไขพันธุ์กบินทร์บุรี. พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมปศุสัตว์. 2554. คู่มือการเลี้ยงเป็ด. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมปศุสัตว์. 2555. “คู่มือปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2555”. กลุ่มวิจัยและพัฒนาปศุสัตว์เชิงบูรณาการ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี.
- กระจำจ วิสุทธธรรม. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. เอกสารประกอบการสอนการเลี้ยงดูเป็ด. ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). ระเบียบวิธีทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- พลากร รัตนวงศ์ , ประพฤทธิ จงใจภักดี และสุนีย์ ตรีมณี. “อายุและน้ำหนักเมื่อให้ไข่ฟองแรกของเป็ดไขกรมปศุสัตว์”. รายงานผลงานวิจัยการปศุสัตว์ สาขาการปรับปรุงพันธุ์และการจัดการฟาร์ม. ประจำปี 2544.
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา. 2555. ข้อมูลจำนวนสัตว์ปี 2555. เอกสารโรเนียว.
- สุวรรณา พรพจน์ศุภกิจ. 2522. การใช้ดอกดาวเรืองแห้งในอาหารไก่เป็นแหล่งให้สีผิวหนังและไข่แดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- โสภณ บุญล้ำ, จุฑามาศ กระจำจศรี, พีรวัฒน์ ชูเพ็งและกมลพรรณ เจือกโวัน. 2555. “ไข่แดงเมืองไชยา ภูมิปัญญาไข่เค็ม”. เอกสารเผยแพร่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ไสว นามคุณ, ศิริพันธ์ โมราถบ และสวัสดิ์ ธรรมบุตร. 2542. “อาหารและความต้องการกรดอะมิโนของเป็ดไขพันธุ์กากีแคมเบลล์ ปากน้ำ และลูกผสม”. รายงานผลงานวิจัยการปศุสัตว์ สาขาการปรับปรุงพันธุ์และการจัดการฟาร์ม. ประจำปี 2542.
- หรรษา เฉลิมพิพัฒน์. 2552. “กลยุทธ์การตลาดของธุรกิจไข่เค็มในโครงการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี”. บทความงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- NSW 2000. Duck egg production, lighting and incubation. Department of primary industry. Retrieved on: www.dpi.nsw.au/agricultural/livestock/poultry/spicies/duck-raising/egg-production.